

Declarația Asociației Promo-LEX cu privire la restricțiile speciale ale dreptului de vot la alegerile locale generale din 5 noiembrie 2023

*În data de 24 iulie 2023, CEC a publicat un comunicat de presă în care **explică succint** restricțiile de vot stabilite prin art. 160 al Codului electoral. Cu certitudine, **informarea cetățenilor cu privire la noile modificări este necesară și benefică, însă, cu regret, pare a fi una insuficientă, raportat la aspectul de noutate și caracterul restrictiv al acestor prevederi, și a stârnit unele îngrijorări.***

Potrivit art. 160 alin. (1) al Codului electoral în vigoare, la alegerile locale nu participă alegătorii care nu au

înregistrare la domiciliu sau la reședința temporară în unitatea administrativ-teritorială respectivă. **Această normă se regăsea și în vechiul Cod electoral.**

Totodată, în noul Cod electoral, găsim la alin. (2) **acel aspect de noutate privind restricțiile care vor fi aplicate pentru prima dată la alegerile locale din 5 noiembrie 2023.** Astfel, pentru a putea vota, cetățeanul va trebui să aibă domiciliul sau reședința temporară înregistrată cu mai mult de 3 luni până la data primului tur de scrutin, adică până la 5 august 2023.

În context, Asociația Promo-LEX atrage atenția că **introducerea termenului de 3 luni pentru modificarea domiciliului sau a reședinței a avut drept scop împiedicarea „migrației artificiale” a alegătorilor**, fenomen observat anterior în unele localități la alegerile locale din 2015[\[1\]](#) și 2019[\[2\]](#).

O astfel de măsură a fost promovată de Asociația Promo-LEX și de misiunile internaționale de observare a alegerilor[\[3\]](#), fiind conformă Codului bunelor practici în materie electorală[\[4\]](#). Totodată, amintim că, în avizul său asupra proiectului noului Cod Electoral, Comisia de la Veneția la fel **a apreciat această măsură drept o precauție rezonabilă pentru integritatea alegerilor locale**[\[5\]](#).

Totuși, Asociația Promo-LEX a subliniat și la etapa de elaborare a recomandărilor, și la cea de consultare a proiectului noului Cod electoral că **soluționarea problemei „migrației artificiale” nu trebuie să afecteze nejustificat dreptul de vot al alegătorilor**[\[6\]](#).

Amintim că, în tabelul de sinteză la proiectul noului Cod electoral, Parlamentul a menționat expres că aspectele tehnice privind schimbarea reședinței vor fi dezvoltate într-un Regulament. Respectiv, **recomandăm ca asupra unor astfel de subiecte sensibile CEC să se expună nu doar prin comunicate de presă, ci, în mod prioritar, prin realizarea obligației legale**

ce îi revine.

Astfel, considerăm că, fie în Regulamentul privind listele electorale, fie în cel privind Registrul de Stat al Alegătorilor, sunt necesare a fi detaliate toate cazurile posibile în care înregistrarea domiciliului sau a reședinței în termen de 3 luni va afecta sau nu dreptul cetățenilor de a alege.

De principiu, suntem de opinia că dacă alegătorul, având și domiciliu, și reședință temporară, modifică una dintre ele în termen de trei luni până la alegeri, acesta trebuie să aibă dreptul să voteze conform domiciliului sau reședinței care nu a fost schimbată. O altă situație care necesită a fi reglementată este cea a studenților care, obținând vize de reședință în localitățile de studiu în toamnă, riscă să fie limitați în dreptul de a alege.

În contextul celor expuse *supra*, **recomandăm CEC:**

- Să elaboreze și să publice în termeni optimi un Regulament care va cuprinde toate cazurile posibile privind înregistrarea domiciliului sau a reședinței în termen de 3 luni și care va asigura respectarea dreptului de vot pentru toți alegătorii eligibili;
- Să informeze proactiv cetățenii, inclusiv prin intermediul autorităților publice locale, despre noile modificări/restricții privind dreptul de vot;
- Să explice societății că noile modificări/restricții sunt menite să soluționeze problema „migrației artificiale” a alegătorilor și sunt în concordanță cu recomandările Comisiei de la Veneția. Prezentarea unor date statistice privind fenomenul respectiv ar facilita înțelegerea atât a problemei cât și a proporționalității măsurilor adoptate;
- Să se adreseze Agenției Servicii Publice cu solicitarea de a informa cetățenii care își schimbă domiciliul sau reședința în termenul 5 august – 5 noiembrie 2023 despre

restricțiile dreptului de vot la apropiatele alegerile locale generale.

[1]

<https://promolex.md/wp-content/Raport-final-electorala-2015.pdf>, pag. 17-18

[2]

https://promolex.md/wp-content/uploads/2019/12/Raport_ALG_2019_web.pdf, pag. 47

[3]

<https://www.osce.org/files/f/documents/4/8/181246.pdf>, pag. 9

[4]

[https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdf_file=CDL-AD\(2002\)023rev2-cor-rom](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdf_file=CDL-AD(2002)023rev2-cor-rom),

[5]

https://promolex.md/wp-content/uploads/2022/11/Aviz-comun_Comisia-de-la-Venetia_OSCE_ODIHR-ROM_final.pdf, pct. 53

[6]

<https://www.parlament.md/LegislationDocument.aspx?Id=02a687df-e877-4e13-b66c-38d66adcb6c2>, pag. 234-235